

Kulttuurialan tulevaisuustyöryhmä, kokous 6

Aika: ma 31.1.2022 klo 12-14.30

Paikka: Teams

Osallistujat:

Puumala Tuomo, pj., valtiosihteeri, opetus- ja kulttuuriministeriö (x)
 Kaivosoja Riitta, vpj., ylijohtaja, opetus- ja kulttuuriministeriö (x)
 Anne Brunila, hallituksen puheenjohtaja, Suomen elokuväsäätiö (x)
 Pauliina Feodoroff, elokuvaohjaaja, teatteriohjaaja ja käsikirjoittaja (-)
 Jukka Ihanus, valtiosihteeri (-)
 Juha Itkonen, kirjailija, Taideneuvoston puheenjohtaja (x)
 Sari Kaasinen, taiteilija, kulttuuriyrittäjä (-)
 Mikko Kosonen, muusikko (x)
 Jarkko Lahti, näyttelijä, taiteellinen johtaja (x)
 Teemu Mäki, Suomen Taiteilijaseuran puheenjohtaja, kuvataiteilija (x)
 Julian Owusu, tanssija (x)
 Tommi Saarikivi, toimitusjohtaja, Musiikin edistämissäätiö ry (x)
 Johanna Selkee, erityisasiantuntija, Kuntaliitto (x)
 Liisa Suvikumpu, toimitusjohtaja, Säätiö ja rahasto ry (x)
 Pekka Timonen, Tapahtumateollisuus ry:n puheenjohtaja (-)
 Kaisa Paavolainen, toimitusjohtaja, Suomen Teatterit ry (x)

Pysyvät asiantuntijat:

Kaarlo Hildén, rehtori, Taideyliopisto (-), sijainen Mika Virkkala, hankejohtaja, Taideyliopisto
 Rosa Merilainen, toiminnanjohtaja, Kulta ry (x)

Sihteeristö:

Minna Karvonen, johtaja, opetus- ja kulttuuriministeriö (x)
 Esa Pirnes, kulttuuriasiainneuvos, opetus- ja kulttuuriministeriö (x)
 Tapani Sainio, kulttuuriasiainneuvos, opetus- ja kulttuuriministeriö (x)
 Petra Tarjanne, neuvotteleva virkamies, työ- ja elinkeinoministeriö (x)
 Jorma Waldén, johtaja, opetus- ja kulttuuriministeriö (x)

Asialista

1. Kokouksen avaus ja kevätkauden kokoussuunnitelma
 - pj. Tuomo Puumala

Kokoukset pidetään ti 1.3. klo 9.30 – 11.30, ti 28.3. klo 10.30-13.00, to 21.4. klo 10 – 12.30, to 5.5. klo 10 – 12.30 (tarvittaessa), ma 23.5. klo 10.30 – 13.00

2. Ajankohtaiset koronatoimenpiteet

- Riitta Kaivosoja kertoi ajankohtaisesta tilanteesta tukipakettien osalta. OKM:n kautta on toistaiseksi jaettu koronatukia vuosina 2020-2021 yhteensä noin 263 miljoonaa euroa, ja hakemuksia on käsitelty yhteensä noin 40 000 (Taike, OKM, SES). Vuoden 2022 I lisätalousarvioon on esitetty uutta lisämäärärahaa OKM:n kautta jaettavaksi. Myös TEM:n kautta jaettava kustannustuki ja Valtiokonttorin kautta jaettava sulkukorvaus kuuluvat tukikokonaisuuteen.

3. Teema I käsittely

- Aiemmin on sovittu, että tämä teema nostetaan raportissa järjestyksessä ensimmäiseksi.
- Teeman pohjateksti on pyritty pitämään tiiviinä, koska myös koko raportista pyritään tekemään lyhyt, jotta se olisi helposti omaksuttavissa. Pohjatekstiä tulee edelleenkin tiivistää.
- Kulttuurin merkityksen perusteluissa esitettiin korostettavaksi aineettoman pääoman merkitystä ja kulttuurin moninaista taloudellista merkitystä. On myös tärkeää, ettei kulttuuria nähdä vain kulueränä vaan investointina ja yhteiskunnalle hyötyjä tuottavana tekijänä. Myös hyvinvointivaikutukset, maakuva ja vientipotentiaali tärkeitä. Todettiin, että taiteen itseisarvoargumenttia ei kannata tässä yhteydessä käyttää.
- Tuotiin esiin, että ilman kulttuuria yhteiskunta on haavoittuvainen, ja että taide ja kulttuuri kriittisen keskustelun ja demokratian edistäjänä ovat myös tärkeitä todeta. Myös argumentti siitä, että taide on työtä ja että taiteilijan tulee saada työstään kohtuullinen korvaus kuuluvat raportin pääviesteihin.
- Koronapandemian vaikutukset huomioiden raportin päätarkoitus tulee olla luottamuksen palautus päättäjien ja kulttuurialan välille.
- Esitettiin, että seuraavalla hallituskaudella tulisi tehdä kulttuuripoliittinen selonteko. Puheenjohtaja totesi, että selontekojen merkitys erinäisistä asioista ei hänen kokemuksensa mukaan ole erityisen tehokas vaikuttamisen keino, mutta esitys voidaan tehdä.
- Esitettiin, että jokaisella hyvinvointialueella tulisi olla vastuhenkilö kulttuuriasioita varten.
- Sosiaaliturva-asioiden esiin nostamista korostettiin (tulevat esiin Teema II:ssä).
- Esitettiin, että olisi hyvä katsoa muiden maiden, erityisesti Ruotsin, vastaavien koronapandemiaan liittyvien toimien ja jälleenrakennustarpeita tarkastelleiden työryhmien tai vastaavien ehdotuksia. (Tulevat osana Taideyliopiston väliraporttia Cuporen tekemänä).
- Keskusteltiin rahoitusta koskevasta pääesityksestä. Puheenjohtaja totesi, että seuraavissa hallitusneuvotteluissa on todennäköisesti tilanne, jossa kaikille hallinnonaloille kohdistuu leikkauspaineita. Rahapeliproblematiikan kanssa ollaan puolestaan sidoksissa muihin edunsaajiin – kun rahapelivarat siirtyvät esityksen mukaan osaksi yleiskatteista budjettia, minkään edunsaajan kokonaismääräraha ei voi kasvaa. Kulttuurin rahoituksen nostamisen esitys yhden prosentin periaatteen mukaisesti voidaan kuitenkin työryhmänä tehdä.
- Tuotiin esiin, että kulttuuribudjetin nostaminen ei tarkoita vain lisämenoja valtiolle, vaan tuo mukanaan myös verotuloja ja työllisyyttä. Myös koronapandemian kielteiset vaikutukset alalle puoltavat rahoitustason nostamista.
- Kysyttiin, voidaanko tehdä koko tapahtuma-alan rahoitusta tai asemaa koskeva esitys. Todettiin kuitenkin, että tapahtuma-alasta arvioiden mukaan vain noin 20 prosenttia on OKM:n hallinnonalan piirissä, ja siinäkin mukana kulttuurialan lisäksi myös liikunta-alan toimintaa.
- Sovittiin, että kirjallisia muutosesityksiä voi toimittaa sihteeristölle.

4. Päättäjäkyselyn toteuttaminen

- Työryhmässä on aiemmin ollut esillä tarve ja mahdollisuus teettää kysely yhteiskunnallisille vaikuttajille kulttuuriin liittyvistä arvostuksista ja näkemyksistä. Liisa Suvikumpu kertoi, että hän

on selvittänyt mahdollisuutta Säätiöt ja Rahastot ry:n ja Suomen Kulttuurirahaston kanssa. On käynyt ilmi, että SKR on tekemässä parhaillaan yleisökyselyä ja vaikuttajakysely on syytä synkronoida sen kanssa. Kyselyn tekisi Taloustutkimus ja se on aikataulullisesti mahdollista toteuttaa niin, että tulokset ehtivät valmistua tämän työryhmän työskentelyn aikana. Kysymyksiä kyselyä varten on valmisteltu työryhmän jäsenistä kootusta pienemmässä tiimissä.